

سۆلئیمان اوغلو

آچقلاما:

2007-يىنجى ايلين دئسامبر آيى نين اون بئشىندە؛ كۆلن-دە «آذر-ين اييرمى بيرى-نين قالىتلارى» آدلى بير آچيق اوتوروم دۆزه نلە ندى. «آذربايجان كۆلتور اوجاغى»-نين گيريشيميله دۆزه نلە ن بۇ آچيق اوتورومدا قونوشماجيلار (نۇرالدين غروى، سيف الدين سىداووالى، محمد آزادگر، سۆلئیمان اوغلو) «اييرمى بير آذرین قالىتلاری (ميراثی)»-نى آيرى-آيرى آچيدان الە آليب اينجه له ديلر. اوتورمون سون بۆلومو قاتيليمجيلارين قونوشماجيلارا يۇروتدوگلىرى سورولارا آيريلميشدير. سۆلئیمان اوغلو-نون بۇ اوتورومدا «تورکچه نين گونئی آذربايجان-دا ايلک کئز اولراق اۇدۇس ديلي اولوشو» (اۇلوسال بيلينجين دوغوشو) آدى آلتيندا ياپديغى يايملانمايش قونوشما؛ ديلداشلاريميزا سۇنولور.

سئوگىلى يۇرتداشلار!

بۇ اوتورومدا؛ اۇلوسال گونئی آذربايجان اۇدۇسونون (دئولتى نين) قۇرولوشويلا بيرليکده، ايلک کئز اولراق تورکچه ميزين، انگيتيم - اؤگرتيم (تربيه و تعليم) ايله تيشيم (كومونيكاسيون)، اۇدۇس يۇنه تيمي ديلينه دۇنوشمه سى نين اويکونچسل (تاريخسل)- نسنل (اوپۇنکتيو) وئريلرى اوزه رينده اولدوقجا قيسا بير گيريش ياپيلاجاقدير. قونويا يالين بير سورو ايله باشلايالىم. گونئی آذربايجان اۇلوسال اۇدۇسو (دئولتى) تورک ديلي آلايندا نه لر ياپميشدير، هانسى باش اؤرنک (پارادىگما) گيريشيملرده (تشيئرده) بۇلونوب، اونون قالىجى ائتکيسى، يانقى (انكى)سى نه ايدى؟ باشقا بير دئييشله؛ اۇلوسال اۇدۇسونونون تورک ديلي آلايندا، اۇرنه گين توپلومسال- سياسال آلانلاردا اولدوغو دنلى (قدە)، باشاريلي، يول آچيجى، باش اؤرنک اولموش مو دور؟

بيلينديگى اوزه ره؛ آذربايجان اويکونجو (تاريخى) بويونجا، قيسا سورە (مدت)لى اولسا بيله، ايلک کئز تورک ديلي ياسال (قانونى) اولراق بۇ دۇنومه، اۇدۇس يۇنه تيمي، آيريجا ايله تيشيم، اؤز ليلکله انگيتيم - اؤگرتيم ديلي اولراق، قونوشولان، آغيزسال (شفاهى) بير ديلدن، يازى ديلينه گنچدى. بۇ اولدوقجا اۇنملى اولايين؛ دريندن قاورانماسى ايچين، گنرييه دۇنوب آذربايجان اويکونجونه بير قۇش باخيشى آتماق گرکير.

صفوى اۇدۇسونون؛ «اۆلکه ميزده قۇرولان ايلک يئرلى اۇدۇس» اولدوغو سؤيله نيلير. بۇ دۇنومه اؤز ليلکله ختايى باشاتليغى (حاکميتى) آلتيندا؛ قيسا بير سورە، ديليميز دوغال گليشمه سورە جيني سور دورموش، کيمي يادسيناماز اۇنملى آچينيم (ايئکيشاف)لار گۇستر ميش، سينيرلى (محدود) اولسا بيله، بير چوق ديش بۇلگه يه (عيراق، سوريه...) ياييلما اولاناغى دا بۇلموشدور. ختايى دۇنه مى؛ تورکچه نين «اۇدۇس يۇنه تيمي» اولدوغو سؤيله نتيسى (شايعه/روايت)، او دنلى بينه له نميش (تکرار اولونموش)، آرتيق تارتيشيلماس اويکونچسل بير گرچکه دۇنوشموشدور. ديليميزين ان باريشماز قاتى ياغيلارى اولان؛ کيمي عيرقچى فارس شووينيزمى يازارلارى بيله، بۇ ان بۇيوک يالانا کنديلرينى دوغرودان دا ايناندير ميشلاردير. اويسا؛ تورک ديلي اويکونجو ايله اۇغراشانلار ايچين، سۆز قونوسو ساو (ايديعا/تنز)ين بير "اق يالان" اولدوغو آچيقجا اورتاددير. آيريجا او دۇنم؛ ساراي ديلي باشدا اولماق اوزه ره؛ اوردو ديلي نين ده تورکچه اولدوغو، تورکلرين اۆلکه يى تک باشينا يۇنه تدیکلرى، اۇيروقلارين (تبعه لر)ين اينانجيني بيله دگيشديرمه دنلى سونسوز بير گوجو الدهه تۇتدوقلارى، دۇرماقسيزين ديللرده دولاشير، بينه له نير، چيگنه نير.

سارايين؛ اؤز ليلکله اوردونون ديلي تورک کۆکه نلى «قاچار»لارين سون دۇنه ملرينه دک، تورک ديلي اولدوغو دانيلماس بير گرچکدير. آنجاق يازيلمایان؛ يازيبا گنچمه ميش، يالانيزجا گونلوك باياغى گرکسينيم(احتياج)لرى قارشيلايان بير ديلين، تورکچه ميزه بير نسنه قازانديرمادىغى دا گۆز اۇنونده دير

دۆزىيازى بېچىنىمىدە اورتايا چىقار). 2- دىلىن اۇسدىئىسل؛ دىل بىلگىسل يۇنونون دىشىنا (اۋتە سىنە) چىقان بېچىنىم، قوشوق بېچىنىمى.

ايرىجا چاغداش قوشوق؛ بۇ ايكى قارشىت (صد) بېچىنىمىن اۇزدىش[عنى]له شدىرمە چاباسىدىر. بۇ چابا ان ازيندان ھۇلدردىن (Hölderlin)دن باشلامىشىدىر. قوشقوسوز گلىشمىش اۇيغارلىقلاردا، اولغونلاشمىش ائكىنىملردە (كولتورلردە)، بۇ ايكى بېچىنىم اراسىندا اۇيولمۇ بىر دىنگە (توازن) ساغلانار. گنل لىكلە؛ فلسفە جىلر دىمىشكن؛ قوشوق-ون «اۋزىل» (سۇبژىكتىف=Subjectif)، دۆزىيازى-ننن ايسە «نسنل» (اوبژىكتىف=Objectif) اير(سجىه)سى، ايرىجا كىشى او غلونون وارلىقسال- ياشامسال- توپلومسال دوغاسىنى سىمگە له ين بىر اولغو اولاراق دگرلندىريلمە لىدىر. بىرى - بىرىنە قارشىت ايكى وارلىق دىنگىل دە؛ ايكى ايرى - ايرى ق ائتمن (فاكتور) اولاراق ايردە له نمە لىدىر.

گرچك بىر اولوسون اۋزوتو؛ تىنسل (معنوى) دۇرومو (= ائكىنىمىسل وارلىغى)، اۋيكونچىسل- توپلومسال بىلىنچ آلتى (شعورالتى)سى، اۋزلىكلە نه دنلى قوشوغون قاچىنىلماز ائتكىسى آلتىندا قالسا دا؛ اونو بېچىملە ندىرن، يۇنلە ندىرن، داهادو غروسو اولوشدوران، كندىنە اۋزگو (خاص)، بىرله شىك (واحد) بىر اولوس ياپان دۆزىيازى اراجىلىغىيلا اورتايا قونولور. باشقا بىر سۆزلە؛ دىلىن دۆزىيازىسال بېچىنىمى نىن گلىشمە سى سونوجوندا، كىشى او غلونا اۋزگو (خاص) اولان دۆشونمە (تفكر) اولغوسو، دىنگە لى بىر دۆزن ايله دىزگە اولوشدور اراق، اۇسدىئىسل ائوره نسل لىك قازانما اولاناغى بولور. ھرتورلو چارپاشىقلىغا، قارغاشا (كاس)يا، دۆزنسىزلىگە، دىنگە سىزلىگە كسىن لىكلە قارشى قويان بىلن دۆزىيازى، بىر اولوسون اۇسدىئىسل دۆشونمە سىنە دۆزە ن ساغلايلاق، دىكارىت (René Descartes) دىمىشكن دۆشونجە يە اۋزلىكلە «اچىق- سئچىك»لىك، ايدىنلىق، بلىرگىن لىك ايرىجا ياراتىجى بىر يۇن- بېچىم دە قازاندىرار. دۆزىيازى نىن گلىشمە دىگى بىر دىلدە؛ دۆشونسل- ائكىنىمىسل - توپلومسال گلىشمە دن قونوشماق اولدوقچا چىتىدىر.

قوشوق گلىنچە؛ اولدوقچا كىشىسل- اىچىسل (داخىلى)، بىرە يىسل (فردى)، قارماشىق بىر ائورنگۇروشو ايله وارلىقسال آنلايىش اولاراق، تومويلە بىر توپلوما اشىلانماز، اشىلانسا ايسە؛ او توپلوم، گرچك بىر «توپلوم» اولماقدان سىيرىلاراق، «چىلغىنلار توپلولوغو»نا دۇنوشر. «بىز قامى (ھامى) شاعىر ائادان دوغموشوز» دىيە قىوانان بىر دۆشونجە اچىسى؛ نسنل گرچكلرى دىشلايان، اۇسدىئىسل بىر دۆشونجە دىزگە (سىستىم)سىندىن بوسبوتون يوقسون (محرور) اولان، قاپالى، گرچك دىشى بىر ائكىنىم چئوره سى نىن اۋرونو(محصولو) اولسا گركدىر. گرچكلرى دىشلايىب - گۇرمزلىكدن گللكم؛ گرچكلره ارقا چئويىرىب، قوشوغا سىغىنماق، توپلومون بوتون سورون (پروبلئم)لارى نىن چۆزومونو قوشوقدا اراماق، كىمى بۇدون (خالق)لارىن (اۋرنە گىن: قونشو فارس توپلولو غونون) ارتىق قوتسال بىر گلە نك دۇرومونا گللمىش اۋزىياپىسال (كاراكتىرىستىك) تمل ياپىسىنا دۇنوشموشدور.

گلىشمىش؛ فلسفە سل بىر دۆزە يە (سويە يە) اۋلاشمىش دۆزىيازى بېچىنىمى؛ دۆشونسل - توپلومسال گرچك لرى يانسىتان، ياشاناسى گركن گرچكلره داياناراق، دۆزىيازى دوغاسى گرە گى اۋزە رە، ژان پول سارتر (Jean-Paul Sartre)ين دا وورغولادىغى گىبى، توپلومسال، ايرىجا اولدوقچا «نسنل بىر اولغو» (فاكت/واقعة)دور. بىر اولوسون ان گرچك ياشام بېچىنىمى ايله توپلومسال گركىنىم لرى؛ گونجە ل (اكتوال) سورونلارى، دۆزىيازى بېچىنىمىدە اورتايا قونولور. بۇ گۇروش اچىسىندان قونويا ياناشىلىرسا؛ بىر اولوسون اۋزوتسل - تىنسل وارلىغى نىن ان درىن قاتمانلارى بىلە گىنە دە دۆزىيازى اراجىلىغىيلا نسنل لىشە رك، «قاموسال (كولتورى) بوگوش (فلسفە)» آداندىردىغىم، بىر اىچە رىك (مضمون) ايله بېچىمە دۇنوشر (اۋرنە گىن: باتى اوروپا «ايدىنلانما بوگوشو»ندە اولدوغو گىبى).

قوشوق؛ بىر اولوسون اۋزوتسل، وارلىقسال، توپلومسال، بۇدونسال اۋزلىكلرىنى دىنگىل دە، يالنىزجا قوشوقچونون اىچىسل، تىنسل، اۋزوتسل، ايرىجا قارماشىق قونومونون دىشاوورماسى اولاراق، بوسبوتون بىرە يىسل، كىشىسل بىر اۋغراشى- ائكىن لىك (فعاليت) دىر. بۇندان دولاي؛ ارتىق قوشوق، يازىن (ادبيات) آلاينىدان بىلە ايرىلماقدادىر كىمى چاغداش دۆشونور- الشدىرمنلرجه. ائدى (ھنچ) بىر اماجى

گۆدمه بن، یارارسیز، آنجاق کیشی او غلونون گۆز آردی ائدیله مز ایچسل ائوره نی نین آیریلماز بیر پارچاسی اولاراق، تینسل، باغیمسیز، اؤزگور بیر وارلیقدیر قوشوق.

آیریجا سارتر ایله رولن بارت (Roland Barthes) دا؛ قوشوغو یوقاریدا توقوندوغوم ندنلره گۆره، «یازین» (ادبیات) ائوره نیندن سورگون ائتمیشلر دیر. قوشوغو؛ دۆز یازی یئرینه قوندوران توپلولوقلار (توپلوم اؤنجه سی اجماعلار/کومونته لر)؛ قوشوق ایله دۆشونلر، قوشوقسال داورانمایا چالیشانلار، توپلومسال گرچکلره قوشوقسال آچیدان یاناشانلار (داها دوغروسو سویوت (مجرد) ایمگه (تصویر) لر، کؤکسوز ایمگه لمسل دۆشله ملر (فانتزی لر))، چوجوقجاسی یانیلساما (توهم/ایلیز بیون) لار دۇمانینا گؤمولموش، اؤزوت بیلیمسل (پسیکولوژیک) آچیدان دوغرودان دا ساییریلیقلی (خسته لیکلی) ساییریلیک جگیمیز، گرچک لیک ایله گرچک دیشیلیق (غیر-ی واقعی لیک) سینیرلارینی قاریشیدیران، سورکلی گئچمیش یاشانتیلار اؤزله م (حسرت) بیله یانیب - آلیشان توپلولوقلار دیر.

تارتیشیلاسی؛ قونوشولاسی گرکن شو دۆشونجه آچیسیندان، چاغداش آذربایجان اویکونجونه یاناشیلیرسا؛ بؤگونکو دۇروموزون آزیجیق آچیقلیغا قویشیلاجاغینی سانیرام. اون یئدنجی یوزییلدان بری؛ تورکجه میزده بیر نئچه بایاغی دینسل - اؤگوتسل دۆزیازیسال هؤروت (متن) دیشیندا (قوزئیده میرزه فتحعلی-یه دک) سؤزقونوسو ائدیله جک دگرلی؛ اؤنملی بیر دۆزیازی یازیلمادیغی، تورک دیلی آراشدیرماجیلاری شو یله دۇرسون، تورک دیلی اویکونچونویله ایلگیله نن کیمسه لری بیله دوغرودان دا شاشیرماقدادیر.

سنوگیلی یورتداشلار!

آذربایجان تورکو؛ اؤزلیکله گونئی آذربایجان تورکو، آچیقجا سؤیله مک گرکیرسه آشاغی- یوقاری اؤچ یوزییل بویونجا، کندی- اؤز بئینی- دۆشونجه سی ایله دۆشونمه یی، کندی- اؤزو ایچین یاساقلامیشدیر. کندی وارلیغینی؛ اؤز دیلی ایله دۆزیازی بیچینیمینده دۆشونمه یین بیر اولوس؛ داها دوغروسو کندی- اؤز وارلیغینی دانمیش، کندی- اؤزونه ارقا چئویرمیش، اؤزگه لشمیش، باشقالاشمیش، یابانجیلاشمیش، کندی- اؤز وارلیغینا یاغی کسپله رک، «کؤله لشمیش» دیر. نیته کیم باشقا بیر دیلده؛ کندی- اؤزونو یانسیتان بیر اولوس، یازدیغی دیلین اؤزوتسل- تینسل ائوره نینه سوروکله نرک، کندی- اؤزونو اؤنوتار؛ باشقاسی نین دۆشونو گۆره ر. باشقاسی نین دۆشونو کندی دۆشولری ایمیشجه سینه یوروملامایا قالدقاراق، کندی- اؤزویله بوسبوتون یابانجیلاشار، ایکی کیشی لیکلی، اؤزوت بیلیمسل بیر ساییری (خسته) یا دؤنوشر. نیته کیم «دۆش گله جگین سایدام (شفاف) گرچگیدیر» دئردی ویکتور هوگو (Victor Hugo).

اؤچ یوزییلدان بری؛ آذربایجان تورکو بیر نئچه کیشی دیشیندا؛ داها دوغروسو کندی دیلینی، کندی یاشامیندان سورگون ائده رک، یاساقلامیش، آچامیش، آشاغیلامیش، یئریمیشدیر. سؤزقونوسو بۇ نئچه کیشی ده؛ تورکجه یازان قوشوقچولاریمیزدیر. بیلیندیگی اؤزه ره؛ آلتین چاغینی یاشامیش تورک دیوان قوشوغو؛ ختایی- فضولی- دن سونرا چؤکوش دؤنه مینه گیره رک، تورک دیلی نین یوزلاشماسی نین یولونو دا آچمیش اولور. بۇ قوشوقچولاری ایزله ینلر ده؛ قیلاوز سنجدیکلری فضولی- نی (فضولی اوقولو ایزداشلاری) کندی یوروملاریلا آغیلاماغا قالدیققلاری نین دا بۇرادا آلتینی قویوجاسینا چیزمک گرکیر. اونون اؤزوتونون گیزلی قاتمان (لایه/طبقه) لاریندا ساقلانمیش (گیزله نمیش) کیمی یاشامسال گرچکلره، دیلسل چابالارا یول بولمامیشلاردیر. بیر ده؛ فضولی- نین قوشوقلاری (دیوان قوشوغو باشدا اولماق اؤزه ره) یاشاناسی گرکن گرچکلر ده دئگیلدیر. اولدوقجا کیشیسل؛ بیر یسل بیر ائورنگوروشو ایله آری اؤزوتسال (صنعتسل)، سویوت (مجرد)، یاشام دیشی بیر آنلابیشدیر. فضولی- نین کیشیسل ائورنی؛ چؤکوش دؤنه مینه گیرمه دن اؤنجه؛ اونو یاشاماغا، بیله له مه یه قالدققلار دا چؤکوشدور.

آیریجا دیوان قوشوقچوسو؛ بیچینیمسل- ایچه ریمسل اولاراق اؤزوتوموزه - تینیمیزه بوسبوتون یابانجی اولان، عرب - عجم بؤدونسال- دیلسل- اینانچسال- گله نکسل اؤگه لری (داها دوغروسو ائورنگوروشو

ايله دۆشونگوسونو) ديليميزه اشلاميشدیر. ان بۇيوك ديوان قوشوقچوسو بيله؛ قارما(قاريشيق) بۇ دۆشونگو (ايدنولوژی)نو (دۆشونمه دن، سورغولامادان)، اولدوغو گيبي ديليميزه يوكله ميشدير (2). اونلارين چاليشديقلاری يالنيزجا؛ كيمي (بعضی) يئنی ايچه ريملر ياراتما، كيمي يئنی ساياييله جگيميز ايمگه لر (تصويرلر)، بيره شيملر (تركييلر) اورتمكله سينيرلی قالميشدير. اولوسوموزون ايدان آری، سۇدان دۇرو قاينار بيلينجيندن آقيب - گلن اوزان قوشوغو بيله؛ كندی وارليغینی ديوان قوشوغونون اولومسوز (منفی) انتکی سيندن (داها دوغروسو باسقى سيندان) قۇتاراماميشدير.

بۇ اولدوقجا اۇنملى قونويا گيرمه دن؛ باشقا بير سورونون دا قيساجا اوزه رينده دۇرولماسی گرکير. آذربايجان اۇيكونجونده؛ اولکه ميزين ايکی يئرہ بۇلنمه سی، قۇشقوسوز اوناريلماز بير يارا، قاتلانيلماز بير آغريدیر. آنجاق آذربايجان-ين قوزئی-نين آنايۇردوموزدان آيريلماسی؛ گرچكى بير يۇندن اله آلينيرسا، تۇرك ديلي، ائکينيمي، گلہ جگی ايچين اينانيلماز بير بيچينيمده يارارلی، اولدوقجا دا وئريملى اولموشدور. قوزئی آيريلماسیدی؛ ميرزه فتحعلی گيبيلری تورکچه يازمازلاردی، آرتيق اۇيكونچسل بلگه لره (سندلره) دايانان بۇ گرچگی ديله گتيرمکن ده چکينمه ملی بيک. ميرزه فتحعلی-نين «کومئديلری» ايله باشلانان؛ «اۇيانيش يازینی» ديهه آدلانديرديغيميز دۇنم؛ ايلک اۇنجه، بللی اماچلاری ايزله ين تزار رۇسيا سی نين پاراسال يارديملاربيللا باشلاميشدير. ديليميزی ان آزيدان؛ بۇسوتون يوق اولمادان قۇرتاريب، تورکچه يازما گلہ نگی نين ده تمل داشی قويولدوغو بۇ دۇنه مين يورولماز چابالاری اولماسایدی؛ ديليميزين بۇگون هانسی، نجه آجيناچاقلی بير دۇرومدا اولدوغونو بئنيمله مک (تصوير انتک) بيله اۇرپه ديچی قورخونچ بير قاراباسمايا دۇنوشه چکدير.

سنوگيلى يۇرتداشلار!

گۇنئی آذربايجان-دا ايلک کنز اولراق؛ اولوسال اۇدوسوموزله، ديليميز چۇكوش دۇنه می ديوان قوشوغونون (تۇركون اوزوتونه، ياشام بيچينيمينه تومويله يابانجی) ديلي ايله آنلاتيم (ايفاده)ی تۇتساغيندان، آيريجا باياغی- گولونچ آغيت (مرثيه) ديليندن قۇرتولوب، دۆشونجه نين دۆشونجه سی اولان، كندی- اوزوموزو يانسيتيب، گرچک بير بيچينيمده سرگيله ين دۆز يازی ائشيگينه (استانه سينه) گيردی. ديليميزين ياسال اولراق اۇدوس (دئولت) ديلينه دۇنوشمه سی، يالنيزجا رضاخان-ين قويدوغو ياساقلاری دئگيل ده، ايلک اۇنجه كندی- اوزوموزون قويدوغوموز ياساغی دا گنیش بير چاپدا آرادان قالدیرميش اولدو. باشقا بير دئييشله؛ كندی- اوز ديليميزه گووه نسيزليک سونوجو اورتاي چيقيميش، آذربايجان تۇركونون كندی- اوز ديلينه قويدوغو آنليقيسال (ذهنی)- اوزوتسل (روحی) ياساق باشدا اولماق اوزه ره، توپلومسال- سياسال- ياسال ياساق دا قالدیريلميش اولدو.

اولوسال اۇدوسوموزون ديل آلانيندا ياپديغی باشليجا، ان اۇنملى، باش اۇرنک (پاراديگما)، اوزلليکله اۇيكونچسل - ائکينيمسل بير دئوريم اولراق دگرلنديرمه سی گرکن بير اولايدير. اولوسال اۇدوسوموزو آذربايجان اۇيكونجونده منگو (ابدی) ياشار قيلان دا بۇ اولغو اولسا گرکدير. اولدوقجا قيسا بير سورہ ده يئتيشن؛ بيلينچلی بيلگين لر يميز، يازار لار يميز، قوشوقچولار يميز، يئنيلمز تۇرك ديلي نين بايراغینی بير اولوسون ياشار، اۇلمز كيمليگی نين، من ليگی نين ائکينيمسل بلگه سی اولراق، بۇتون ياساقلارا، تۇتساقلارا، سورگونلره قارشين الدهه تۇتموش، گؤگلره قالدیرميش- دالغالانديرميش، گلہ جک قۇشاغا (نسله) ايله تميشلردی.

اۇنوتمايالي! بيزيم بۇگون؛ بۇرادا توپلانيب دا، آذربايجان تۇركويم: «وارام، اولموشام، اولاجام» ديهه بيلديگيميزی او گۇركملى، مایتالمان (محتشم)، قيوانچ وئريجی، اۇنوتولماز قيسا سورہ لی دۇنمه بورچلوبوق.

او يولو آچانلارا!
او يولون يولجولارينا!

او يولدا بۆتون وارلىقلارنا قىيانلار!
آشق اولسون!

- 1- بۇ اولدوقچا اۇنملى قونونو داھا آيرىنتىلى، داھا قاپساملى بىر بىچىنمىدە "دىل اۇغروندا دۆشونمە يولوندا (مودىرن دىل آنلايشىنا توپلو بىر باخىش)" ادلى يازىمدا اله آلىب اينجه له ميشم. بۇ يازى "آچىق سۆز" ايله "گۆنآسكام" گۇرونومجوك لرىندە (سايتلارىندا) يايىملانمىشىدىر.
- 2- دىلین اولدوقچا اولغون، بوتونله شمىش بىر دۆشونجه نىن دۆشونجه سى اولدوغونو، اۇزلىكلە تومويلە بىر "دۆشونگو" يە (ايدنولوژى يە) دە دۇنوشدوگونو سوركلى گۇزاۋنوندە تۇتماق گرکىر. بۇ اولغودان يولا چىقاراق: «دىل فاشىست دىر!» دۇمىش اولسا گركدىر، اۇنلو فرانسىز دۆشونورو ژرژ باتاى (Georges Bataille).